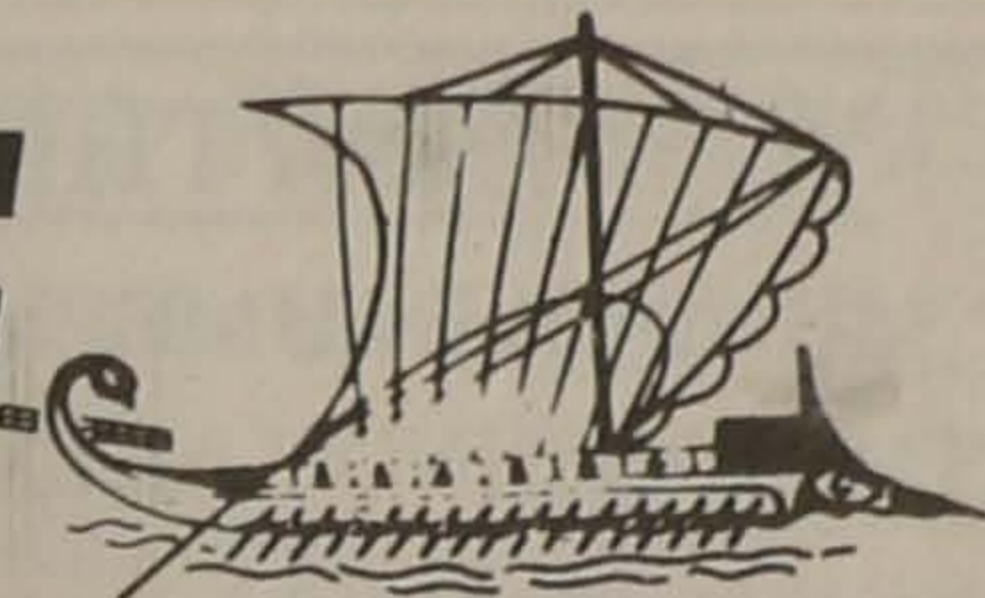

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

Ετος 4ο Αρ. Φύλλου 39 ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ ΜΑΡΤΣ 1992

ΕΝΤΥΠΩΣΙΑΚΗ Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΗΣ Ε.Λ.Β.

Η Ευξείνος Λέσχη Βέροιας στα πλαίσια του Γ' Παγκόσμιου Συνεδρίου του Ποντιακού Ελληνισμού πραγματοποίησε με απόλυτη επιτυχία στις 24 Μαρτίου 1992, ημέρα Τρίτη και ώρα 8 μ.μ. στην Ανωτάτεια Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών του Δήμου Βέροιας, πνευματική και καλλιτεχνική εκδήλωση.

Στην αρχή της εκδήλωσης απηύθυνε χαιρετισμό στο πολυπληθές ακροατήριο ο Πρόεδρος του Δ.Σ. κ. Γιάννης Μελετιδής, ο οποίος τόνισε ιδιαίτερα την προσφορά του Ποντιακού Ελληνισμού στους αγώνες του έθνους.

Ακολούθησε στη συνέχεια από την Ιατρό - Συγγραφέα κ. Άννα Θεοφιλιάκου μία οδοπορική ομιλία για τον Πόντο με ταυτόχρονη προβολή διαφανειών. Συγκίνησε αφάνταστα η εκκλητική συμπατριωτισμά μας για τα τόσα ενδιαφέροντα που είχε και που παρουσίασε. Στη συνέχεια ανέβηκε στο βήμα ο αναπληρωτής καθηγητής του Α.Π.Θ. κ. Κώστας Φωτιάδης και μίλησε για τη "Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου".

Για μία ακόμη φορά ο κ. Φωτιάδης έδωσε στους ακροατές του ένα δείγμα της μεγάλης ποντιακής αξιοσύνης του. Ακούγοντας κανείς τον διακεκριμένο και χαρισματικό επιστήμονα κ. Κώστα Φωτιάδη αισθάνεται υπερήφανος για την καταγωγή του.

Η όμορφη εκδήλωση την οποία τίμησαν με την παρουσία τους εκπρόσωποι της εκκλησίας, της πολιτείας, του στρατού, μαζικών φορέων, έκλεισε με επίδειξη ποντιακών χορών από το χορευτικό συγκρότημα της Λέσχης.

Αξίζει ακόμη να σημειωθεί ότι, στους δύο διακεκριμένους ομιλητές επιδόθηκαν τιμητικές πλακέτες για την προσφορά τους στην Ποντιακή Ιδέα.

Η Ευξείνος Λέσχη Βέροιας ήταν από τους πρώτους φορείς που τίμησε (1978) τον κορυφαίο Έλληνα Αρχαιολόγο για τη μεγάλη εθνική προσφορά του.

Για τη μνήμη του αναδημοσιεύουμε σχετικό ρεπορτάζ με ημερομηνία 30-6-78 της εφημερίδας "Ποντιακό Νέο".

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας, προκειμένου να τιμήσει τον καθηγητή της Αρχαιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Μανόλη Ανδρόνικο, για τα ευρήματα των τάφων των Μακεδόνων, προγραμματίσει για την τελευταία Κυριακή του τρ. μηνός, να διοργανώσει εκδήλωση στη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών της πόλεως.

Στην εκδήλωση, θα επιδοθεί από εκπρόσωπο της Λέσχης προς τον κ. Ανδρόνικο, αργυρή πλάκα, από τη μία πλευρά της οποίας θα φέρει το έμβλημα της αυτοκρατορίας των Κομνηνών του Πόντου (τον μονοκέφαλο αετό) και κάτι σχετικά με την Ευξείνο Λέσχη, ενώ η άλλη πλευρά θα φέρει το έμβλημα και τις μορφές των βασιλέων της Μακεδονίας καθώς και το όνομα του τιμωμένου προσώπου. Θα ακολουθήσει δεξίωση προς τιμή του κ. Ανδρόνικου στην οποία θα κληθούν και θα παραστούν οι αρχές της πόλεως και μέλη της Λέσχης.

Ακωνία ας είναι η μνήμη του.

Στη φωτογραφία ο τότε πρόεδρος της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας κ. Κώστας Καμπουρίδης, ενώ επιδίδει στον αείμνηστο καθηγητή Μανόλη Ανδρόνικο τιμητική πλακέτα

Απόψεις συνεργάτη

Συνέδριο ποντιακών φορέων στη Βέροια για ένα επίκαιρο και καυτό θέμα

Όπως είναι γνωστό τα τελευταία χρόνια γύρω από την ποντιακή μουσική και το χορό υπάρχει έντονος προβληματισμός και σοβαρές ανησυχίες. Το κλίμα αυτό οφείλεται στο νεοποντιακό καλλιτεχνικό έργο, η γνησιότητα του οποίου από πολλούς αμφισβητείται. Ισχυρίζονται μάλιστα ότι υιοθετεί και κακοποιεί τα πρότυπα της παράδοσης. Βεβαίως η συγκρούση αυτή κάποια θα καταλήξει. Το κακό είναι ότι πολλοί είναι οι ενδεχόμενα και κανείς δεν ξέρει τι τελικά θα επικρατήσει.

Εδώ τίθεται το ερώτημα: Μέχρι πότε οι αρμόδιοι φορείς θα παραμείνουν απλοί θεατές μπροστά σε τούτη την κατά-

σταση. Καιρός είναι με την υπεύθυνη και ενεργό τους παρέμβαση, αφού μελετήσουν καλά το πρόβλημα, να δώσουν την πιο αρμόζουσα λύση.

Η Ευξείνος Λέσχη Βέροιας ανταποκρίθηκε στο μεγάλο της χρέος. Κάλεσε στην έδρα της (21-3-1992) την ΠΟΠΣ, τα Σωματεία, κάλεσε ακόμα τραγουδιστές και ηγάρηδες να τοποθετηθούν πάνω στο καυτό και επίκαιρο αυτό θέμα.

Η πρωτοβουλία της όχι μόνο χειροκροτήθηκε από το σύνολο των συνέδρων αλλά ομόφωνα ήταν και η ευχή να συνεχιστεί μία τέτοια προσπάθεια και πέραν της Βέροιας. Αυτό και μόνο δείχνει την ευαισθησία όλων μας σ' ένα υπαρκτό πρόβλημα που πήρε διαστάσεις.

Μετά τον καθιερωμένο χαιρετισμό έγινε σχετική εισήγηση από τον κ. Χειμωνιάδη Γιώργο, καθηγητή και μέλος της Διοίκησης της Λέσχης, ο οποίος αναγκάστηκε με επιτυχία το θέμα και άφησε αιχμές για χρήση συ-

ζήτηση.

Στη συνέχεια ακούστηκαν πολλές και σεβαστές απόψεις συνέδρων. Αν και δεν ασχολήθηκαν με το χορό και τη μουσική σε κάποια στιγμή από εσωτερική παρόρμηση πήρα το λόγο και είπα τα ακόλουθα:

"Βεβαίως έχουμε ηθική υποχρέωση να γνωρίσουμε καλά τον αυθεντικό μας χορό, τη γνήσια μουσική και να τη προβάλλουμε με κάθε πρόσφορο τρόπο.

Αξίζει πραγματικά να διαφυλαχτεί ως κόρη οφθαλμού η παραδοσιακή τους χροιά. Όμως τα όμορφα τραγούδια, οι λαβέντικοι αυτοί χοροί, το γλυκό παίξιμο της λύρας δεν ήρθαν σε μία στιγμή έμπνευσης. Δεν αποπεραίνονται προίοντα μιας εσφιγκτικής καλλιτεχνικής δημιουργίας. Ξεκίνησαν από τα βόθρα των αιώνων πρωτόγονα, κακότεχνα και σιγά - σιγά, στην διαδρομή του χρόνου, εξελίχθηκαν, βελτιώθηκαν για να φτάσουν στη Συνέχεια στην 3η σελ.

Γ' ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΠΟΝΤΙΑΚΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΑΠΟ 14-24 ΜΑΙΟΥ 1992 ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Η ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ ΤΟΥ ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στον Πόντο

Η υποδούλωση του Πόντου στους Τούρκους δημιούργησε στον Ποντιακό Λαό την ανάγκη για μία καλύτερη οργάνωση. Από αυτήν την οργάνωση ξεκινούσε ο δρόμος για επιβίωση και εθνική αντίσταση.

Ετσι, σ' όλα τα μαύρα χρόνια της τουρκικής κυριαρχίας, σε κάθε πόλη και χωριό του Πόντου, δημιουργήθηκαν αυτοτελείς Ελληνικές Κοινότητες.

Την εξουσία σ' αυτές τις Κοινότητες την ασκούσε η Τοπική Αυτοδιοίκηση κατά τρόπο δη-

μοκρατικό και ανεπηρέαστο, όσο ήταν δυνατόν, από την τουρκική διοίκηση.

Οι κάτοικοι εξέλεγαν το "Μουχτάρην" - "Γούμπασην" πρόεδρο και τους "Αζάδες" (συμβούλους), καθώς κι άλλα σεβάσματα πρόσωπα, τη δημογεροντία (προεστούς). Η εκλογή των προσώπων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης γινόταν μέσα στις εκκλησίες και μετά το τέλος της λειτουργίας ή στα σχολεία. Ετσι η συμμετοχή του λαού στις "εκλογές" ήταν μεγαλύτερη, αν

οφεινόμαστε ότι ο εκκλησιασμός, κυρίως τις Κυριακές, ήταν καθολικός. Η τουρκική διοίκηση, απλώς επικύρωσε την εκλογή και τους αναγνώριζε για αρχές του χωριού.

Ο Μουχτάρης και οι Αζάδες ήταν υπεύθυνοι για ζητήματα που αφορούσαν τις υποχρεώσεις του χωριού έναντι των τουρκικών αρχών. Τέτοια θέματα ήταν η στρατολογία, η κατανομή και είσπραξη των φόρων, ο εφοδιασμός του τουρκικού στρατού με τρόφιμα, οι αγγα-

ρίες κ.λ.π. Για θέματα εσωτερικά του χωριού, αρμόδιοι ήταν οι Δημογέροντες κι ο Μουχτάρης. Αυτοί κυβερνούσαν το χωριό με τη βοήθεια του ιερέα και του δασκάλου. Τα δύο αυτά πρόσωπα ασκούσαν επιρροή στο λαό. Ο μιν ιερέας αποτελούσε τον ηθικό παράγοντα, ο δε δάσκαλος τον πνευματικό.

Η συμβολή και των δύο υπήρξε ανεκτίμητη και ο ποντιακός λαός τους ανέβασε σε ηγετικές κοινωνικές φυσιογνωμίες. Στις πόλεις ηγετική κοινωνική

και εθνική φυσιογνωμία ήταν ο επίσκοπος. Τεράστια ήταν η θρησκευτική, εθνική και κοινωνική προσφορά των επισκόπων, που έφτανε μέχρι αυτοθυσίας για το ποίμνιό τους. Ήταν εθνικοί φάροι.

Ακόμα, για τους Δημογέροντες μπορούμε να προσθέσουμε ότι, κατά ένα τρόπο, αποτελούσαν και τη δικαστική αρχή του χωριού. Σ' αυτούς απευθύνονταν οι κάτοικοι, για να λύσουν τις διαφορές τους, κτηματικές, κληρονομικές, ηθικές τά-

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗ

ξης κ.α. Με μεγάλη υπευθυνότητα απέδιδαν το δίκαιο, συμβίβαζαν ή ταμωρούσαν. Η ταμωρία ήταν συνήθως πρόστιμο, ή και αποπομπή του φταίχτη από το χωριό. Τα τουρκικά δικαστήρια τα απέφευγαν και μόνο όταν ήταν υποχρεωτικό πήγαιναν σ' αυτά. Τα τουρκικά δικαστήρια ήταν γνωστό πόσο μεροληπτικά ήταν και εύκολα στη διαφθορά της δωροδοκίας.

Συμπερασματικά, θα μπο-

ρούσαμε να πούμε ότι, σ' όλα τα προβλήματα των κατοίκων ήταν παρούσα η Τοπική Αυτοδιοίκηση. Διοίκισε με περισκεψη και με γνώμονα το εθνικό συμφέρον. Διαφύλαξε με πάθος την εθνική παράδοση. Στους δύσκολους εκείνους χρόνους προστάτεψε τον ελληνικό πληθυσμό. Ήταν ένας θεσμός που κατοξώθηκε στην συνείδηση του Ποντιακού λαού.

"ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ"
ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ
ΒΕΡΟΙΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ

Οικονομολόγος - Συγγραφέας
Θουκυδίδη 2 - Τηλ. 0331 - 25.282

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ
ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΠΑΤΣΙΚΑΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.

"ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ"

ΤΗΛ. 0331/66913 - FAX 0331/66979

ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ

Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός

Τηλ. 0331 - 28.356

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ 1.000 δρχ.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ
ΤΟΝ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

* Οι στίλβες του "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ" είναι στη διάθεση όλων των αναγνωστών του
* Οι εργασίες πρέπει να στέλνονται αν είναι δυνατόν δακτυλογραφημένες
Χειρόγραφα δημοσιευμένα ή όχι δεν επιστρέφονται

ΚΑΠΟΙΕΣ
ΑΛΗΘΕΙΕΣ

Γράφει ο Γ. Χειμωνίδης

Όταν ένας άνθρωπος χάσει την πατρίδα του, τότε μπορεί σε όλη του τη ζωή να είναι πρόσφυγας. Πρόσφυγας λέγεται αυτός που αναγκάζεται με τη βία (συνήθως πολεμικά γεγονότα) να εγκαταλείψει την πατρίδα του και να εγκατασταθεί σε άλλη χώρα (ξένο κράτος).
Η λέξη πρόσφυγας, αν αναλυθεί, κρύβει μέσα της μία συναισθηματική ορφάνια. Μιά ορφάνια που είναι περισσότερο δεμένη με το συναισθηματικό μέρος του ανθρώπου που χαρακτηρίζεται έτσι όταν αναγκαστικά εγκαταλείπει την πατρίδα του και λιγότερο με τα υλικά αγαθά που αφήνει εκεί όταν την εγκαταλείπει.
Στηριζόμενος στα προηγούμενα, μπορώ να υποστηρίξω με αξιώσεις πλέον ότι οι Πόντιοι πρόγονοί μας που ήρθαν στην Ελλάδα το 1922 από τον Εύξεινο Πόντο, δεν ήταν πρόσφυγες, τουλάχιστον με την πλησιάζον εθνική έννοια της λέξης, δεν ήταν πρόσφυγες γιατί, και μεν εγκατέλειψαν την πατρίδα τους την πατρίδα μας, γιατί κάποτε κι αυτοί ήταν κομμάτι της Μεγάλης Ελλάδας, αλλά δεν εγκαταστάθηκαν σε ξένη χώρα, σε άλλο κράτος. Ερχόμενοι στην Ελλάδα εγκαταστάθηκαν στη γη των προγόνων τους, των προγόνων μας, ο' αυτών τη γη που πριν από 2500 χρόνια ξεκίνησαν για να κατακτήσουν τα Μικρασιατικά παράλια, δημιουργώντας αποικίες "ευδαίμονες" όπως αναφέρει ο Ηρόδοτος, ο πατέρας της Ιστορίας. Από πρόσφυγες με την πλησιάζον εθνική έννοια της λέξης, δεν ήταν ποτέ οι Πόντιοι, αλλά και κανέ-

νας άλλος Μικρασιάτης που αναγκάστηκε με την ανταρσία των πληθυσμών του 1992 να έρθει από την Μικρά Ασία στην Ελλάδα.
Βέβαια, πρόσφυγες με την στενή έννοια της λέξης ήταν γιατί εγκατέλειψαν τις εστίες τους και την γη που γεννήθηκαν, μεγάλωσαν και έζησαν μέχρι στην στιγμή εκείνη. Όμως η λέξη πρόσφυγας υποδηλώνει τον ορφανό από πατρίδα και αυτό το στοιχείο είναι ανυπαρκτικό στο θέμα των Ποντίων.
Σήμερα, ύστερα από 70 χρόνια, υπάρχουν ακόμη εκεί στη χαμένη πατρίδα μας τον Πόντο, Πόντιοι Έλληνες κρυπτοχριστιανοί, που έμειναν εγκαταλειμμένοι μέσα στο μουσουλμανικό στοιχείο.
Υπάρχουν Πόντιοι Έλληνες που μιλούν σπασμένα πολλαδικά, και δηλώνουν ότι, ούτε μουσουλμάνοι είναι, μα ούτε και χριστιανοί.
Το τελευταίο τα δηλώνουν ανώνυμα σε δημοσιογράφους Έλληνες της ελεύθερης Ελλάδας που τους επισκέπτονται, γιατί, ακόμη και τώρα φοβούνται το μίσος και την βαρβαρότητα του τουρκικού κράτους.
Αν τούτη τη στιγμή ακτινοσκοπούσαμε την ψυχή αυτών των εγκλωβισμένων Ελλήνων, θα βλέπαμε και θα διαπισώναμε μια πικρία και ένα παράπονο, σχετικά στοιχεία της αδιαφορίας μας απέναντι στο πρόβλημά τους. Αλληόμιμο στον ελληνισμό της διασποράς. Πόσο ακόμη μπορεί να αντέξει;

Λ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Κ Α

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ο κουμπάρου και ο μαύρο χαβιάρ

Είνας κουμπάρου εποίκεν τραπέζι οο σύντεκνον ατ και οο τραπέζι έφερεν και μαύρον χαβιάρ. Ο σύντεκνον ερχίνεσεν να κουβαλήι ατο οο στόμαν ατ και σασκάθαν βούκαν έλεγεν:
- Κουμπάρου, νόστανον και καλόν έν.
Ο κουμπάρου ατ πα για να εφτάγια τον να μη τρώει άλλο, είπεν ατον:
- Κουμπάρου, καλόν έν, άμα ακρίβόν έν.
Εκείνος την καϊτέν ατ. Εκοβάθηεν οο στόμαν ατ βούκας - βούκας κ' έλεγεν:
- Σωστά ήες, κουμπάρου. Ετότες ο κουμπάρου ατ ήέει ατον:
- Κουμπάρου, πολλή τρω, πο νεί η καρδιά ο.
Κι ο σύντεκνον είπεν ατον:
- Για τ' εμόν πονει, για τ' εσόν.
Γιάμ πας απομένντε εκές...

Λεξιλόγιο

- Ακρον ο Νικόλας, οσάν ε-δίσανεν καρμίαν νερό κ' εψα-λάφανεν. Τζάνουμ, έλεγεν, το φαγι ντο πολλή ολυκό εποίκεται".
- 1. μαβής = γαλόζιος
- 2. μαγαρίζω = ηερώνω
- 3. μαδαρός = άτρικος
- 4. μαδίσι - φιλιονικία
- 5. μοίζω = μισουρίζω
- 6. μακέλλιν = τσάπα
- 7. μονέα = καρδιά
- 8. μοντζάνα = μελιτζάνα
- 9. μαρουκούμαι = ηηρυκάζω
- 10. μαστίκα = μαστίχα
- 11. μεσεή = παραμύθι
- 12. μετασσηεύω = μετατοπιζω
- 13. μόνασμαν = φιλοξενία
- 14. μούστα = γραθιά
- 15. μύτιν = μύτη

Παλαιά τραγωδίας

Απόψ' είδα έναν όνειρον
μάνισαμ εκπάργασ.
Είδα εξέβα 'ς οον ουρανόν
'ς σα ήίβα εταράγα.
Εμψόρι μ πα αρ έρθανε
δυ νοματι αγγέλιου,
ένας εκράτνεν την τύχη μου
και άλληος το μακέλλι.
Ενοιζαν τον τάφο μου
τρια - τέσσαρα ήίχεις,
άλληος ελεέ με - έηλα, έμπα και
να βηαστημώ την τύχη σ'.

Αγνά ήόγια τη Σεμηνήδων

Ο Σεμηνήδης οσάν τρώει ση χώρας τ' οσπίτ, εφτάει την ευχήν ατ και ήέει:
"Ο θεός να ευλογιζ' σ' εμέτε-ρα".
- Κάποιος Σεμηνήδης έπεν πολλή ρακίη και οο μεθύσαν απάν έλεγεν: Ο Αδάμ οον Παράδεισο απέα έτονε μη κ' ετονε μη.
- Άλληος εποίνεν τη ευχήν ατ κ' έλεγεν:
- Τον προτεστάνον τον Σεμηνηίν όσταν πας να κομπόντς ατον ήέει σε:
"Νέπε, καλά τέρε, εμεις χαμ Σεμηνηήδες είμες, χαμ προτε-στάν".

Αιώρα

Αιώρα εκαθοσούνε ψενι
ετράνυναν τα ήμέρας.
'Σ σα χωραφάνα εκκύλιανε
αργάτες και φαμέλιας.
Εγώ αυτά ετοιμάσα
γαμβρός για να τα βάλω
και ποίος με καταρέθηκε
στον Αδη να τα πάγω.
Εμένα οον με φέρνουνε
στης εκκλησίας την πόρτα,
Εήνην βγάθε μια φωνή
ας μαραθούν τα χόρτα.

Αντιστοιχίζω αυτά που ταιριάζουν

Εμένα οον με φέρνουνε
στης εκκλησίας τη μέση,
Εήνην βγάθε μια φωνή
η εκκλησία ας ήέσει.
Εμένα οον με φέρνουνε
στης μαύρης γης το κύμα,
Εήνην μου βγάθε μια φωνή,
φίλησέ με στο στόμα.
Ευχαριστούμε τον κ. Δημή-τριο θεοοδωρίδη και την αδελφή του Όληα γι' αυτά τα παλιά ό-μορφα τραγούδια που μας έ-στειλαν.
κόρακας
αλεπού
κελώνια
μοσχάρι
τρυγόνι
ακρίδα
πρόβατο
κοκοράκι
αδέσποτος σκύλος
πεταλούδα
αλεπόδς
πορτοκάσκυλον
κοκοράκι
μουσκάρο
τοπριβάνς
πρόγινυ
τρυγόνια
ταιχιρίτες
πετεινίστος
πεταλίτρια

Τη σεβντιάς...

Ατόςων χρονών ένδουμ'νε κ' ασίκον αγνόν άγουρον άμοσ τον Πανίκαν κ' εγγώρ'τσα. Καθ'αν φοράν που κρούει οον νεομ', εθαρώ πωσ έτον άμοσ οψέ μοσ οον Πανεπιστήμιον, όνταν, όπου μορφάδα ατ'. Ούθεν την ήμέ-ραν ετέρ'νεν οο καθρεφτόταν ατ', εκτενιότουσαν κ' έλεϊφτεν τα μοήλια τ' με τ' εκείνα τα μνη-στικά. Επρεκεν οπίσ' α οο καρ-δία - ήίεμ τα έμορφα - κ' κ' έλεπεν ατα. Εθάρρ'νεν κανείς ατουσ κ' εγροϊκά το ποντιακόν τη γλώσσον. Και τεμέκ, να ε-φτάει εμας τοι φίλι'τς να θα-μόσουμε (τέρενη πως αγαπούν τα κορίτσια τον Πανίκαν!) ο σην παθιασοούν ατ' εμουρδούλι-ζεν ίντεν έρχουσαν σην γλώ-σσον ατ', σίτε ατά εδεβήναν από σοουμά τ'.
- Τρώω το τσικαρί σ', ήάλα μ'! Εγώ για τ' εσέν θα παλαθούμαι! Ιναν ήμέραν έτόνε ατό που κά-ποτε να ίνεταί...) εδεβήνεν ίνας έμορφέσσα από σοουμά μ'. Α-τός, που επαροκοηούσανεν τα δρομοήγια τοι κοριτσιών, ό-νταν είδεν ατεν, έτρεζεν μά-σους ο' εμέν μερέαν, άμον να εθεή'νεν κάρ' να ήέει με κ' από μακρά τσιζή.
- Ντο ήες, εσύ πα ήήλοκ, τρώω το τσικαρίν ατς;
Ατότε έν'τον ατό που καμ-μία κ' αναοπήκεται: εκείνε εν φουρκιμέν'τσα, ήες και έδαξεν ατεν οφιδ', εκήλωσεν αναχά-παρτα, εκοκκινάσεν, εμμελιανία-σεν, αγιετερέσειεν ατον απ' α-πών' ως αφ'κά και:
- Θα έήεγά σε ντο να τρω, αήλά... εντρέπουμαι!
Αοίκον κοηώναν πάγου εσε-γκεν σην ράσισον ατ' εκείνε η-κιαν ο Πανίκας, όνταν έήεπέ με, εθαρρείς ένεοπαθεν δια πο-ντιός τη γλώσσον ατ'.
Γεία σου αδελφέ! Φάνηκε τί-ποτα ωραία πράμα καταδώ σή-μερα;
Ηλίας Τρ.
25-2-1992

Ελλενας είμαι

Σίτ' έστεκαν ντο έπαθαν κ' όθλον αγροτενοούνε;
Μ' εσέβεν ατ'ς ο διάβολον και 'κι ξερ'νε ντό εφτάγνε;
Ποίος είν' ατοίν οι ανούνιοι, Εήλενας που θα διώκνε;
Εένταν γέλωσ αδακέσ', μη σύρ'νε τα σκοινία.
Τ' ομμάτ'ν εμουν ηπεν 'κι σκών' για τη Μακεδονία.
θα ρούζουμε από πίσ' ατουσ, ράχια θ' αποδιβαίνε.
Αουλή εείνον τσι θ' αρπάξ', έναν βουρέαν χώμαν.
Αοιή εείνον τσι θα υηλάξ', απάν εμουν, η χώρα.
Αοιή εείνον τσι θα κρούει σ' εμέτερα τ' ωμία.
κι αοιή εείνον τσι θ' αγγευ', τ' όνεμά μουσ μανάχον.
Εήνην Πιπεριδου - Λαφαζάνη
Εκπαιδευτικός

Επιτυχημένα ημερίδα

Συνέχεια από την 1η σεθ. Διαφάνηκε οτι υπάρχει προβλη-ματισμός σ' ό,τι αφορά την πο-ρεία της Μουσικής και του Χο-ροού. Ακόμη διαπιστώθηκε η α-νάγκη για μία υπεύθυνη έρευνα - καταγραφή και προβολή όλων εκείνων των στοιχείων που συνθέτουσ στην παραδοσιακή τους μορφή την ποντιακή μου-σική και το χορό. "Εγινε μία κα-λή αρχή", όπως είπαν οι παρε-βρισκόμενοι. Μια αρχή που θα έχει συνέχεια, ήέει το Δ.Σ. της Λέσχης. Το θέμα εϊγει μεγάλον και σοβαρό.
Τέλος, αξίζει να σημειωθεί οτι η ημερίδα ήταν καλή οργα-νημένη μέσα σ' ένα κλίμα ζε-στό και ευχάριστο που εντυπω-σίασε τους παρεβρισκόμενους.

Η ΕΚΠΟΜΠΗ
Ο **ΤΗΣ ΕΛΒ**
Η φωνή της ΕΛΒ ακούεται από κάθε Δευτέρα από τις 6.30 μ.μ. έως τις 8.00 μ.μ. από το Ραδιοφωνικό Σταθμό Ημαθίας "ΤΥΠΟΣ FM". Την εκπομπή επιμελείται ο εκπαιδευτικός και τραγουδιστής Κώστας Καραπαναγιωτίδης και οι συνεργάτες του.

ΟΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ ΓΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

ΘΕΣ/ΝΙΚΗ (ΜΠΕ-ΑΠΕ)

Ενδιαφέροντα στοιχεία, σχετικά με τις πληροφορίες που δημοσιεύονταν στις εφημερίδες του Πόντου για τη Μακεδονία, την περίοδο της απελευθέρωσης της από τον τουρκακό ζυγό, παρουσιάσθηκαν από το δημοσιογράφο και λογοτέχνη Πάνο Καϊοίδη, σε εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στο Πολιτιστικό Κέντρο της Εθνικής Τράπεζας, στο πλαίσιο του κύκλου ομιλιών με θέμα "Η νεότερη ιστορία της Θεσσαλονίκης και ο Τύπος", που διοργανώθηκε σε συνεργασία με το Κέντρο Ιστορίας του Δήμου Θεσσαλονίκης.

Σημαντικές πληροφορίες για τη ζωή και τις περιπέτειες των Ελλήνων της Μακεδονίας περιέχουν τα δημοσιεύματα των εφημερίδων του Πόντου, της περιόδου 1912 - 1923. Πολλές τέτοιες πληροφορίες περιέχει

και η εφημερίδα "Εποχή" της Τραπεζούντας των ετών 1918 - 1921.

Στόχος της εφημερίδας ήταν να ενημερώσει, αλλά κυρίως να τονώσει με τα δημοσιεύματα αυτά την εθνική συνείδηση των Ελλήνων του Πόντου, όπου την ίδια περίοδο, το αντίστοιχο έχει πάρει διαστάσεις και εξηπλώναται σε ολόκληρο σχεδόν τον ορεινό Πόντο, οι περισσότερες ποταμικές εφημερίδες τάσσονται ανοικτά στο πλευρό της ΑΝΤΑΝΤ των Δυτικών Συμμάχων και εναντίον των Γερμανών και των Βουλγάρων, οι Τούρκοι εφαρμόζουν γερμανικό σχέδιο για την εξόντωση του ελληνικού στοιχείου του Πόντου με 350.000 θύματα και το δικαστήριο ανεξαρτησίας της Αμάστειας στέλνουν κάθε τόσο στην αγχώνη του ΑΝΘΘ του Ποταμού Ελληνισμού.

Στα δημοσιεύματα των εφημερίδων του Πόντου περιλαμβάνονται ειδήσεις, άρθρα και σχόλια, μέσα στα οποία συχνά αναφέρεται η Μακεδονία, τις περισσότερες φορές άμεσα, αλλά και πολλές φορές μέσα σε δημοσιεύματα που αναφέρονται γενικά στον Ελληνισμό.

Οι νίκες του Ελληνικού Στρατού στο Σκρο, στη Δοϊράνη και στο Μπέλες, οι μεταναστεύσεις στην Τουρκία Μουσουλμάνων από τη Μακεδονία και τα δημιουργούμενα προβλήματα από τη μετακίνηση αυτή, η ίδρυση και η προσφορά του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού στη Θεσσαλονίκη, η προσπάθεια ανάπτυξης της ελληνικής επιρροής στη Μακεδονία, οι εγκαταστάσεις κυνηγημένων Ελλήνων στην περιοχή, η επιδίωξη για αφύπνιση της ελληνικής εθνικής συνείδησης των Μακεδόνων, τα εγκλήματα των Βουλγάρων στην Ανατολή Μακεδονία, η χρεοκοπία της βουλγαρικής οικονομίας και οι επιπτώσεις της στην αγορά της Θεσσαλονίκης, οι παραχωρήσεις του Ελευθερίου Βενιζέλου υπέρ των Βουλγάρων στη Μακεδονία προκειμένου να ηρεμήσει η περιοχή των Βαλκανίων και να πολλαπλασιαστεί τα δημοσιεύματα φιλοξενούνται, κάθε μέρα σχεδόν, στην εφημερίδα "Εποχή" της Τραπεζούντας των ετών 1918 - 1921.

Η αναγκαστική ανταλλαγή των πληθυσμών το 1923 συνέδεσε τον Πόντο με τη Μακεδονία, αφού σ' αυτήν εγκαταστάθηκαν οι περισσότεροι Έλληνες από τον Πόντο.

Ενα από τα χαρακτηριστικά στοιχεία, που φανερώνουν το υψηλό πνευματικό - πολιτιστικό επίπεδο ενός τόπου (κώρας) είναι προφανώς και ο αριθμός των εντύπων που κυκλοφορεί. Τα έντυπα που κυκλοφόρησαν στον Πόντο και στις περιοχές της Νότιας Ρωσίας από το 1880 έως το 1923 ήταν τα εξής:

- Α. ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ**
- ΑΓΚΥΡΑ**, εβδομαδιαία εφημερίδα της Αμισού, 1909 - 1912, Χρυσ. Συμβουλίδης
- ΑΚΤΙΣ ΕΚ ΠΟΝΤΟΥ**, εβδομαδιαία εφημερίδα του Βατούμ, 1900 - 1905
- ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ**, τρισεβδομαδιαία εφημερίδα των Κοτύρων, 1911 - 1913, Ανδρ. Μουτάφης
- ΔΙΟΓΕΝΗΣ**, εβδομαδιαία σατιρική της Αμισού, 1918 - 1919, Βασ. Παπαδόπουλος
- ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ**, εβδομαδιαία εφημερίδα του Βατούμ, 1912 - 1918, Σταύρος Γαϊνός
- ΑΡΗΤΑΣ**, εβδομαδιαία εφημερίδα της Κερασούντας, 1912 - 1918, γεωργιος Βαβαβάνης
- ΑΣΤΗΡ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ**, εφημερίδα της Τραπεζούντας, 1909, Θεόδ. Γραμματικόπουλος
- ΒΕΛΖΕΒΟΥΛΑ**, εβδομαδιαία έμ-

μετρική σατιρική των Κοτύρων, 1911 - 1913, Ανδρ. Μουτάφης

μετρική σατιρική των Κοτύρων, 1911 - 1913, Ανδρ. Μουτάφης

μετρική σατιρική των Κοτύρων, 1911 - 1913, Ανδρ. Μουτάφης

ΤΑ ΕΝΤΥΠΑ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

μετρική σατιρική των Κοτύρων, 1911 - 1913, Ανδρ. Μουτάφης

μετρική σατιρική των Κοτύρων, 1911 - 1913, Ανδρ. Μουτάφης

μετρική σατιρική των Κοτύρων, 1911 - 1913, Ανδρ. Μουτάφης

μετρική σατιρική των Κοτύρων, 1911 - 1913, Ανδρ. Μουτάφης

Στημιότυπο από την παρέλαση της 25ης Μαρτίου. Τα τμήματα της παρέλασης της ΕΛΒ με την άψογη εμφάνισή τους προκάλεσαν τα ενθουσιώδη χειροκροτήματα του κοινού της Βέροιας.

ΕΚΚΛΗΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΟΠΟΝΤΙΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΛΑΟ

Αξίωμα κύριε Πρωθυπουργέ, Αγαπητοί μας συμπατριώτες, Αδελφές και αδελφισία,

Εξ ονόματος της αντιπροσωπείας του συνδέσμου των Ελληνοπόντιων που για πρώτη φορά επισκέπτονται την γη της Μεγάλης Ελλάδας, την πατρίδα των προγόνων μας, απευθύνομε θερμό χαιρετισμό σ' ολόκληρο τον ελληνικό λαό και σπασαζόμαστε γονικιχνεί την γη και τα ιερά της.

Απευθύνονται σ' εσας οι συμπατριώτες σας που λόγω ιστορικών συγκυριών απώλεσαν την πατρίδα τους και ζουν μακριά από τον αδελφό λαό, μακριά από την Ελλάδα. Στην ένδοξη και μεγαλοπρεπή ιστορία της Ελλάδας που χάρισε στον κόσμο πλήθος μεγάλων στοχαστών, φιλόσοφων, ποιητών, καλλιτεχνών και επιστημόνων οι οποίοι της μετέτρεψαν σε πολιτιστικό λίκνο όλων των λαών του κόσμου, υπάρχουν και πολλές τραγικές σελίδες, γνωστές και ελάχιστα γνωστές.

Τέτοιες ελάχιστα γνωστές και τραγικές σελίδες είναι η ιστορία των Ελληνοπόντιων, αιματωσμένη από την γενοκτονία και την εξορία τους πριν 200 χρόνια στην ορθόδοξη και πολυθεσσαλονισμένη Γεωργία.

Οποιοσ επιθυμεί να επαναπατριστεί πρέπει να βρει συμπαράσταση και κατανόηση από τον καθένα στο όνομα της φυλετικής συσπείρωσης και της αγάπης προς την πατρίδα. Τώρα, που οι ιστορικές συνθήκες προσφέρουν την δυνατότητα επιστροφής στην πατρίδα, η πιθανή αδιαφορία και απροξία που ίσως οδηγήσουν στην απώλεια της ευκαιρίας επαναπατρισμού, θα αφαιρέσει από τον λαό την τελευταία του ελληνίδα, δεδομένου ότι ο επαναπατρισμός μας αποτελεί υλοποίηση των ανείρων των προγόνων μας. Είμαστε βέβαιοι ότι οι εξ αίματος αδελφοί μας, οι συμπατριώτες μας, ολόκληρος ο ελληνικός λαός δεν θα μείνει αδιάφορος στην υπόθεση του επαναπατρισμού μας στην ιστορική μας πατρίδα. Ο λαός μας διαθέτει μεγάλες εργατικές, επιστημονικές και τεχνικές δυνατότητες και θα προσφέρει όλες του τις δυνάμεις στην ανάπτυξη της εκ νέου αποκτημένης πατρίδας του.

Είναι κατανοητό ότι αυτό θα δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα τόσο στο εσωτερικό της Ελλάδας όσο και έξω από αυτήν, προβλήματα που απαιτούν επείγουσα αντιμετώπιση.

Κύριε Πρωθυπουργέ, εμείς ολόψυχα υποστηρίζουμε την πρότασή μας καθώς και του κυρίου Παπαδόπουλου για την δημιουργία ειδικής Κρατικής Επιτροπής επαναπατρισμού για την ρύθμιση, στη βάση προγράμματος, του επαναπατρισμού σε διακρατικό επίπεδο.

Τα προβλήματα που θα κληθεί να αντιμετωπίσει η προτεινόμενη Επιτροπή συνδέονται:

- με την παραχώρηση και τη διαμόρφωση του τόπου εγκατάστασης
- με την χρηματοδότηση του έργου από το κράτος και τις εισφορές του ελληνισμού της διασποράς στις διάφορες χώρες
- με την δημιουργία θέσεων απασχόλησης
- με την επίλυση του προβλήματος συνταξιοδότησης
- με την απλοποίηση των διαδικασιών επαναπατρισμού και της μεταφοράς των περιουσιακών στοιχείων των επαναπατριζομένων, καθώς και άλλων προβλημάτων.

Τους αρμόδιους παράγοντες της Πολιτείας, αλλά και των πνευματικών ιδρυμάτων μας, των Πανεπιστημίων, της Ακαδημίας και καθενός, που ημπορεί να ανταποκριθεί εις την παράκλησίν των. Είναι καθήκον ιερών να βοηθηθούν οι αδελφοί αυτοί. Ολοι δε έχουμε δυνατότητα συμπαροστώσεως. Και αν τίποτε άλλο δεν ημπορούμε, τουλάχιστον την προσευχήν μας υπέρ αυτών όλοι ημπορούμε να την κάμωμεν. Και Κύριος ο Θεός, ο οποίος διατήρησε και διατηρεί τους αδελφούς μας αυτούς πιστούς εις την Ορθόδοξίαν και την Ελλάδα, εν μέσω τώσων δυσχερειών και αντιεξοτήτων, έχει μύριους τρόπους, εισακούωντας προσευχάς μας, να τους συμπαροσταθεί και βοηθήσει. Ολοι ως κινήσουμε και προς την κατεύθυνσιν των Ελλήνων αδελφών μας της Γεωργίας.

ΕΛΛΗΝΟΙ ΜΕ ΤΗΝ ΨΥΧΗ

"Ο Τούρκον σκότωνέ μας για να μιλούμε Τουρκικά, ο Ρούσον είπεν μας μαθήστε ρωσικά, τώρα ο Γεωργιανός ηε μας μαθήστε γεωργιανικά. Ολας τας γλώσσας ξέρουμε, μόνο δεν ξέρουμε της μητέρας μας τη γλώσσα. Θέλωμε τα παιδιά μας να τρανούνουν και να μιλήουν την ελληνική γλώσσα. Τόσα χρόνια εμείς μένομε Έλληνοι και θέλωμε να είμαστε Έλληνοι. Και θέλωμε της Εκκλησίας τεμέτερα οι παπάδες να ψάλλουν ελληνικά. Είμαστε Έλληνοι με την ψυχή, με την καρδιά και πρέπει να έχουμε τα ελληνικά την γλώσσα και το ελληνικό το κόρμεμα και τραγωδίας. Και περιμένομε Ελλάδα να βοηθά μας".

Το συγκινητικό αυτό κείμενο προέρχεται από τας 150.000 των Ελλήνων της Γεωργίας, που ζητούν βοήθειαν δια να διατηρήσουν την γλώσσαν μας και την Ορθόδοξον Πιστιν μας. Η βεβαίωσις των ότι είναι Έλληνοι με την ψυχή, με την καρδιά", πρέπει να συγκλονίσει

βδομαδιαία της Τραπεζούντας, 1908 - 1923, Αφοί Σερσάπ

ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΑΝΤΙΚΑΥΚΑΣΟΥ, ρωσόφωνη 1915

ΦΩΣ, εβδομαδιαία Αμισού, 1909, Χρ. και Στ. Συμεωνίδης

ΦΩΣΔ, δισεβδομαδιαία Οδησού

ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΣΟΥΡΜΕΝΩΝ, εβδομαδιαία 1910, Φίλων Κτενίδης

Β. ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

ΑΣΤΗΡ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ, Τραπεζούντα, 1885 - 86, Θεόδ. Γραμματικόπουλος

ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΑΓΓΕΛΙΟΦΟΡΟΣ, Εμπορικού Επιμελητηρίου Τραπεζούντας, 1916

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ, δεκαεπενήμερο Τραπεζούντας, 1910-11, Φίλων Κτενίδης

ΕΥΣΕΙΝΟΣ ΠΟΝΤΟΣ, εβδομαδιαίο, 1880-84, Δ. Ξιφιδίνος - Δ. Κτενίδης

ΟΙ ΚΟΜΗΝΟΙ, εβδομαδιαίο Τραπεζούντας, 1916, Θ. Θεοφύλακτος - Ι. Βασιλειάδης

ΠΟΝΤΟΣ, του Ερζικιάν, 1909-13

ΠΟΝΤΟΣ, μηνιαίο της Μερζιφούνας 1914, Ι. Στατηρόπουλος, κολληγιου "Ανατόλια".

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

Ο "Αργοναύτης" ως γνωστόν εκδίδεται από την Εύξεινο Λέσχη Βέροιας για μη κερδοσκοπικούς λόγους, αλλά για πνευματική ανιστόρηση της λαογραφίας και της πολιτιστικής μας παράδοσης.

Είμαι, λοιπόν, απαραίτητο, για την ασαφάτητα και απρόσκοπη πλεύση του να ανανεώσουμε τις συνδρομές μας έγκαιρα και ακόμα να γράψουμε νέους συνδρομητές.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Ο "Αργοναύτης" με χαρά θα φιλοξενηί την παρουσίαση βιβλίων και περιοδικών που αφορούν τον Πόντο. Οι ενδιαφερόμενοι παρακαλούνται να στέλνουν ένα αντίτυπο του βιβλίου ή του περιοδικού τους για τον παρπαπάνω σκοπό.